

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผู้วิจัย : รองศาสตราจารย์ ดร.สุเทพ อ่วมเจริญ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัชรวิภา เล่าเรียนดี และอาจารย์ ดร.ประเสริฐ มงคล

การวิจัยและพัฒนานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เรียกว่า การเรียนรู้ตามรูปแบบ SU 2) เปรียบเทียบความรู้ก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู 3) ศึกษาความสามารถในการเขียนแผนการเรียนรู้และการนำแผนจัดการเรียนไปใช้ตามขั้นตอนการเรียนรู้ตามรูปแบบ SU 4) ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ ตามรูปแบบ SU กลุ่มตัวอย่างได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม เป็นนักศึกษากลุ่มวิชาเอกภาษาอังกฤษ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัย คือ แบบทดสอบความรู้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ แฟ้มสะสมงาน และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การทดสอบค่าที่(t-test) แบบ dependent และการวิเคราะห์เนื้อหา(content analysis) ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ เป็นรูปแบบการเรียนรู้ภายใต้แนวความคิด constructivism มีกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย (1) การวางแผนและการออกแบบการเรียนรู้ (2) ปฏิบัติการจัดการเรียนรู้ และการจัดการชั้นเรียน และ (3) การประเมินการเรียนรู้ 2) การเปรียบเทียบความรู้ของนักศึกษา ก่อนและหลังการเรียนรู้ตามรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 3) ความสามารถในการเขียนแผนและการนำแผนจัดการเรียนไปใช้ตามขั้นตอนการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครูโดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง 4) ความคิดเห็นต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ อยู่ในระดับเห็นด้วยมากทุกข้อ โดยลำดับแรกคือ มีการให้แนวทาง/ใช้คำถามเพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้นำไปสร้างความรู้ด้วยตนเอง รองลงมาคือ ให้แสวงหาความคิดในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และการให้รับผิดชอบในการเขียนแผนจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้.และสร้างสรรค์ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนมีส่วนร่วม ตามลำดับ

คำสำคัญ รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ รูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู

Abstract

Title : The Development of constructivist Learning Model for the Student Teachers, Faculty of Education, Silpakorn University

Author's name : Assoc. Prof. Sutep Uamcharoen, (Ed.D) Asst. Prof. Watchara Lowriendee, (Ph.D) and Praset Mongkol, (Ed.D)

Key word : constructivist learning model, learning model for the student teachers

The purposes of this research and development were 1) to develop a constructivist learning model named SU learning model for teaching-profession students of the Faculty of Education, Silpakorn University; 2) to compare their knowledge before and after having studied with SU learning model; 3) to study the ability to devise an SU learning model-based instruction plan and use it for classroom management; and 4) to study the students' opinions toward the constructivist SU learning model. Using cluster sampling, the sample is comprised of 30 English-major students in the second semester of the 2015 academic year. The research instruments were learning outcome test, portfolios, and questionnaire on students' opinions toward the constructivist SU learning model. The data obtained were analyzed with dependent t-test, mean, standard deviation, percentage, and content analysis. From the research, it was concluded that 1) The constructivist SU learning model consists of 3 phases, namely (1) planning and designing (2) learning performance and learning management, and (3) evaluation; 2) the differences in students' knowledge before and after being taught by SU learning model were statistically significant at the 0.01 level; the students' learning outcome after instruction proved higher; 3) the students' ability to devise an SU learning model-based instruction plan and use it for classroom management as whole was at a moderated level; 4) The students' opinions toward the constructivist SU learning model as a whole was at a high level of agreement. Considering each aspect separately, the students agreed with the following aspects: guiding questions to construct knowledge by themselves, seeking the way to manage constructivist learning method, and responsibility in planning learning content together with creative experiences in cooperative learning activity.

กิตติกรรมประกาศ

การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ของนักศึกษาวิชาชีพครู คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เป็นงานวิจัยและพัฒนาเพื่อให้นักศึกษาวิชาชีพครูมีความรู้ความเข้าใจการจัดการเรียนรู้แบบสร้างความรู้ จากแบบจำลองการจัดการเรียนรู้ที่มีชื่อว่า SU Learning Model ซึ่งคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนโดยให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ปีงบประมาณ 2558

ขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญดังรายนามต่อไปนี้ 1) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิจิตรา ธงพานิช คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม 2) อาจารย์ ดร.นฤมล ปภัสสรานนท์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี 3) อาจารย์ ดร.สุจิตรา ปันดี คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง 4) อาจารย์ อัญชลี แสงอาวุธ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี และ 5) อาจารย์ ดร.โชติมา หนูพริก สำนักวิชาการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ ที่สละเวลาตรวจเครื่องมือวิจัย ตั้งคำถามและช่วยปรับปรุงประเด็นคำถามให้สื่อความหมาย ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย สามารถนำไปใช้ในการวิจัยอย่างมีประสิทธิภาพ ขอขอบคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รุจิราพร รามศิริ โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ กำแพงแสน ที่ช่วยบรรณาธิการกิจให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ รองคณบดีฝ่ายการวิจัยและบริการวิชาการ ที่ให้การสนับสนุน ติดตามและตรวจสอบการทำงานทุกขั้นตอน คณะผู้วิจัยขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
Abstract	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาวิจัย	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	8
คำถามการวิจัย	8
สมมุติฐานการวิจัย	8
ขอบเขตการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ประโยชน์ที่ได้รับ	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	11
รูปแบบการเรียนการสอน	11
ความหมายของรูปแบบการเรียนการสอน	11
การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอน	13
1. การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของนัทธัต และสนุก	13
2. การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของเซเลอร์และคณะ	14
3. การจัดกลุ่มรูปแบบการเรียนการสอนตามแนวคิดของจอยส์และเวล	14
การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	15
ขั้นตอนการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	16
1. การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน	16

2. การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอน	16
3. การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	16
3.1 การตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอนโดยผู้เชี่ยวชาญ	17
3.2 การทดสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนการสอน	17
การศึกษาวิจัยการพัฒนารูปแบบการสอน	18
การนำเสนอรูปแบบการเรียนการสอน	20
การจัดการเรียนการสอน	21
กลวิธีในการจัดการเรียนการสอน	22
หลักการเบื้องต้นวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ	23
การเรียนรู้โดยใช้การวิจัยเป็นฐาน	24
กลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จในการเชื่อมโยงการสอนกับการวิจัย	25
สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้	27
เป้าหมายการเรียนรู้	28
การกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้	28
จุดมุ่งหมายของการศึกษา	29
หลักการที่ส่งเสริมความเป็นเลิศในการเรียนรู้และการสอน	31
การสอนโดยตรง และแนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้	31
การเรียนการสอนโดยตรง	32
แนวทางในการจัดการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	33
ความรู้ตามแนวคอนสตรัคติวิสต์	33
ทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์	33
การเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	35
บทบาทของครูผู้สอนตามแนวคอนสตรัคติวิสต์	37
ขั้นตอนการเรียนรู้แบบสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง	39
การกำหนดเกณฑ์การประเมินการเรียนรู้	40
การกำหนดระดับคุณภาพผลการเรียนรู้	41
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42

บทที่	หน้า
งานวิจัยในต่างประเทศ	42
งานวิจัยในประเทศ	44
สรุป	47
3 วิธีดำเนินการวิจัย	49
ขั้นตอนที่ 1 การวิเคราะห์	50
ขั้นตอนที่ 2 การออกแบบและพัฒนา	53
ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบ	55
ขั้นตอนที่ 4 การประเมิน	56
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	57
การเก็บรวบรวมข้อมูล	58
การวิเคราะห์ข้อมูล	59
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	61
ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	61
ผลการทดลองใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ SU learning model	62
การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	63
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการวิจัย	67
อภิปรายผลการวิจัย	68
ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้และการวิจัยครั้งต่อไป	71
บรรณานุกรม	72
ภาคผนวก	74
ก บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	75
ข เครื่องมือวิจัย	77

แบบตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	78
คู่มือการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	81
แบบตรวจสอบคุณภาพของคู่มือการใช้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	88
แบบประเมินความสามารถในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ และการนำไปจัดการเรียนรู้	90
แบบประเมินความสอดคล้องของแบบทดสอบและตัวอย่างแบบทดสอบ	94
แบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อรูปแบบการเรียนรู้ เพื่อสร้างความรู้ สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู	96
ค คำสถิติ	100
ประวัติผู้วิจัย	103

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	การเปรียบเทียบวัตถุประสงค์การเรียนรู้ Blooms Taxonomy และ Marzano Taxonomy	51
2	ขั้นตอน/กิจกรรมการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ SU learning model	52
3	สรุปวิธีดำเนินการวิจัย	56
4	คะแนนความรู้ในการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้สำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู	62
5	ความคิดเห็นของนักศึกษาวิชาชีพครูที่มีต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้	63

สารบัญภาพ

ภาพประกอบที่		หน้า
1	รูปแบบการเรียนการสอนการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน	5
2	กรอบแนวคิดในการวิจัยและพัฒนาการเรียนรูเพื่อสร้างความรู้	6
3	องค์ประกอบของวิธีการสอนที่มีประสิทธิภาพ	23
4	รูปแบบการเรียนการสอน 3P ของ Biggs	44
5	รูปแบบการเรียนรู้สร้างสรรค์ด้วยปัญญาเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์	46
6	กรอบดำเนินการวิจัย	50
7	รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ SU learning model(ฉบับร่าง)	53
8	รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างความรู้ SU learning model	62